

Iz šole za šolo.

Učitelj govori o prirodoznanstvu, ter besedo tako-le zavije: Otroci, sedaj pa vam bodem še povedal o neki stvari, ktere pa še sedaj ne imenujem. Bodem le videl, ali bode te uganili, kaj mislim.

Ta stvar je taka, ki je ne vidite, pa jo vendar čutite, in povsod čudno gospodari. Vidite, tū imam ruto in pomaham ž njo pred vašim obrazom. Pri tem čutite, da nekaj piha okoli vas, akoravno nič ne vidite. Brez te stvari bi mi vsi ne mogli ene minute živeti. Tudi druge stvari so potrebne za življenje, p.: jed, spanje; toda bolj potrebne stvari za življenje ni, kakor ta, ki vam jo sedaj popisujem. Pa tudi vse druge žive stvari potrebujejo to stvar; ko bi te stvari ne bilo, bi ne bilo nas, pa tudi nobene druge žive stvari na svetu. Ta stvar je čudna, ker se ne vidi, ne duha, pa se vendar čuti in včasih tudi sliši. Preden vam to čudno stvar imenujem, naj vam še kaj več povem o njej. V tej stvari plava vsa zemlja kakor riba v vodi. V tej stvari je neizrečeno veliko shranišče za mnogo mnogo reči, kateri zemlji dajejo rast in rodovitnost. Oblaki, megle, vetrovi, dež, viharji, blisk in grom, mavrica, toča, sneg in slana, vse je v tej stvari nakupičeno. Brez te stvari bi ne mogle tice letati, ladije po morji veslati, ljudje bi ne mogli hoditi, stati in se obračati. Brez te stvari bi na ognjišču ogenj ne gorel, in pihavnik in meh bi ne pihal. Brez te stvari bi nobena ura ne šla in ne bila, in nobena reč na svetu bi ne bila težka, ne lahka. Ta stvar je čudna delalnica; vse od zemlje sprejema in ji zopet vse daja; je edina ohranilka vsega življenja, pa je tudi prava morivka, ako je ostrupena. Ta stvar celó pripomore, da se zemlja trese in da se morje vzdigne in da gora ogenj bljuje. Brez te čudne stvari bi tudi ne rastla nobena rastlina in bi ne zorela nobena bilka in nobeno drevo bi ne cvetelo in sadja ne rodilo. Vsak človek, vsaka žival, vsaka rastlina ima od te stvari toliko, kolikor potrebuje, da more živeti. Človeški um je iznajdel tudi več orodij, s kterimi se ta stvar more bolj na tanko spoznavati. Taka orodja so p. sesaljka (pumpa), vetrena puška, zrakomer, gorkomer i. dr. Brez te stvari bi nobenega glasa ne slišali. Ko bi ne bilo zraka, bi se ne mogli pogovarjati, bi ne slišali lepega petja in milega govorjenja svojih ljubih, in bi ne slišali svojega glasa v jeku ali odmevu.

Ta stvar je prav znana, ki jo vedno čutimo, pa premalo čislamo. Ali sedaj že veste, kako se imenuje?

Ta čudna stvar je **zrak**!

Pregovori in izreki. Mnogo psov, zajčja smert. Majhen lonček hitro skipi. Med pravico in krivico ni srede. Mladina brez rudečih lic, spomlad brez cvetic. Materna beseda je jasno ogledalo vsakega ljudstva. Modre besede o pravem času so zlata jabelka v srebernem torilu. Med cvetje se skrivajo

tudi strupene kače. Mladost je rada lahkomiselna, hitro pozabljiva in velikrat prenagla. Mladina je naj lepši cvet domovine. Mi smo od danes ko rosa travi. Nedolžnost mladenčem rožni cvet. Naj bolja luč je Bog. Ne hvali nikogar po lepoti, ne zaničuj nikogar po vnanji malosti. Na vsem svetu se vse dobi. Na svetu ni človeka, da bi vstregel vsem ljudem. Na svetu je lice večkrat daleč od resnice. Naj pred hlevček, potlej telček. Ne prodajaj kože, dokler medved v berlogu tiči. Ne zapiraj srca pravicam svetim drage domovine. Nesreča ne spi. Ni sadu brez cvetu. Nebesa so domovina pobožnih duš. Nebo in zemlja sta zerkalo božje vsegamogočnosti. Ni ga boljega zdravila od zdrave sape. Nesreča ne orje, ne koplje, pa vendar dobro živi. Ne stavlaj persta med vrata. Okleni se predrage domovine, posveti v blagor srce jej in dušo. Odločeni so roži kratki dnovi, ko v cvetji jo zapadejo snegovi. Oči več vidijo od očesa. Od dobrih besedi se nihče ne zređi. Oponošen dar je črn pred Bogom. Ogenj in voda dobro služita, hudo gospodarita. Ošabnost pelje v zaničevanje in sovrašтво. O svetem Vidu se na vsakem koncu dan vidi. O Kresi se dan obesi. Poterpljenje železne duri prebije. Pridni otroci so veselje staršem. Po hudi tovaršiji rada glava boli. Prepovedan pot pelje v prepovedan kot. Po naj tamnejši noči se dani. Pomagaj vsakemu, kolikor uterpiš. Povsod dobro, doma naj bolje. Prava snaga ne sega samo do praga. Prazno je delo brez sreče z nebes. Prisiljena reč ni dobra. Počasi se daleč pride. Po delu plačilo. Poštena tovaršija zlata reč. Previdnost nikjer ne škoduje. Prevzetija se povsod spotika. Poterjen kruh in skušen svēt nikoli ne škodujeta. Pošteno petje razveseljuje srce. Popotniki in gostje smo na zemlji. Prositi ni beračiti. Pametni se pri ognji ogreje, nespametni opeče. Po storjenem delu je sladko počivati. Resnica oči kolje. Rajši danes pečenega škerjanca, ko jutri kokoš. Rokodelstvo je lepa dota. Razvada je bolezen. Rahla beseda zlobnost utolaži. Sila kola lomi. Snetjavo zernje zaverzi, jekleno pa posej. Slajše reči na svetu ni, kakor je pesem lepa. Steza časti je ledena gaz, ki hitro zvedeni. Spomin je zercalo, ki o njem obličje lastno ogleduješ. Svet je vseh ljudi dom. Stojč mlin in molčč jeziki ne hasnita. Smert povsod za nami hodi. S starega drevja sadje samo pada. Sloga jači, nesloga tlači. Sila ni mila. Sreča je opoteča. Sreča je begoča. Sila moč premaga. Slaba tovaršija in pa smola na suknji. Sramožljivost je angelj, kterega je nedolžnosti Bog varha dal. Spomlad in mladost ste enakih lastnost. Strah je v sredi votel, ob krajeh ga nič ni. Škoda modri. Tiha voda mostove pobira. Tik sreče nesreča preži. Tudi nadloga je od Boga. Terdota in neusmiljenje še nista nikoli cvetic rodila. Ura enkrat zamujena, ne pride nobena. V prihodnost svojo seme sejemo. Večkrat nam iz enega dneva pride dolga reva. Visoko leta nizko obsedi. Vsaka pot

ne derži domú. Veliko še imajo ljudjé, le dosti nikoli. Vsakdo nòsi svoj križ, le da vsak pod njim ne zmaga. Vsak svoje sreče kovač. Ves svet okó božje. Varčnost je hči modrosti. Več vredi pošten glas, kot srebern pas. Vsaka reč ima svojo solnčno in svojo senčno stran. Vsaka noč ima svojo moč. Vse veselje tega sveta je nečimurno. Velik kos naše sreče sta prid in delo. Veliko kapljic vode kamen izvotli. Z dežja pod kap. Zima je bela ko golob, pa je volčjih zob. Zlato lepo, pamet lepša. Za ljubo imej deželo, kjer si rojen, koder si kruh služil in kamor še za kruhom pojdeš. Zunaj lep, znotraj lep. Za pridnega za vsakim germom kos kruha, pod vsakim kamenom krajcar. Zgubljeno je zgubljeno. Zlato in srebro ni nič proti čisti nedolžnosti.

Šolske knjige.

V c. k. založbi šolskih knjig na Dunaji dobivajo se po naj novejšem imeniku te-le slovenske šolske knjige:

Kerščanski nauki:

Mali katekizem za prvošolce, vez. 8 kr.;
 Kerščanski katoliški nauk, okrajšan spisec iz velikega katekizma v prašanjih in odgovorih, v plat. herbtu 27 kr.;
 Mali katekizem v vprašanjih in odgovorih za katoliške ljudske šole, vez. 7 kr.;
 Kerščanski nauk v vprašanjih in odgovorih za četrti razred začetnih šol, v plat. herbtu 32 kr.;
 Veliki katekizem za katoliške ljudske šole, v plat. herbtu 33 kr.;
 Sveti listi, berila in evangeli za nedeljo in praznike celega leta in vse dni svetega posta, v plat. herbtu 52 kr.;
 Zgodbe svetegu pisma stare in nove zaveze. Za katoliške ljudske šole. S 112 podobšinami in 1 zemljovidom, v plat. herbtu 55 kr.

Berila:

Abecednik za prvi razred ljudskih šol, v plat. herbtu 17 kr.;
 Abecednik za slovenske šole na Kranjskem, v plat. herbtu 14 kr.;
 Pervo berilo in Slovnica za slovenske šole, v plat. herbtu 26 kr.;
 » » s pesemsko prilogo, v plat. herbtu 31 kr.;
 Drugo berilo za slovenske šole, v plat. herbtu 36 kr.;
 » » s pesemsko prilogo, v plat. herbtu 41 kr.;
 Malo berilo za slovensko-nemške šole, v plat. herbtu 35 kr.;
 Veliko berilo za slovensko-nemške šole, v plat. herbtu 65 kr.;
 Malo berilo za slovenske ljudske šole, v plat. herbtu 27 kr.

Knjige za jezikov nauk:

Slovenska slovnica z naukom, kako se pišejo pisma in opravični sestavki, v plat. herbtu 33 kr.;
 Slovensko-nemški abecednik, v plat. herbtu 25 kr.;
 Perva nemška slovnica za slovenske ljudske šole, v plat. herbtu 28 kr.;
 Druga nemška slovnica za slovenske ljudske šole, v plat. herbtu 40 kr.;
 Tretja nemška slovnica za slovenske ljudske šole, v plat. herbtu 33 kr.